

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sâmbătă.

—
Inscrise după învoială.

—
Manuscrise nu se
înapoiază.

Dela Sibii.

Zile mari a avut Sibiul, cel mai puternic centru românesc, începând din 13 curent st. n., ș'anume: Duminecă după liturghia bis., oficiată de bătrînul arhipăstor al Românilor Ex. Sa Mitropolitul *Ioan Meșianu*, s'a deschis

Adunarea generală a „Astrei”,

printr'un discurs magistral al prezidentului *Andrei Bârsanu*, în care a fost arătat rostul și tendințele acestei mari instituții culturale. Îl publicăm și noi în extras pentru cititorii noștri dela periferii. Raportul special al adunării se va publica în „Transilvania”, organul oficial al „Asociațiunii”.

După șdina festivă a „Astrei” a urmat

Dezvălirea monumentului lui Gh. Barițiu.

Lucrat de eminentul *Oscar Spaethe* din București, acest monument, așezat în grădina delingă Muzeul național, vestește trecătorilor zvircolirile evoluționiste ale epocii acestui mare cărturar român, în a cărui față de bronz se reoglindește modestia, blîndețea, dar în același timp și adîncimea cugetării și simțirea curată a poporului nostru românesc. Insfîrșit faptul că am început și noi Români a ne venera oamenii mari, denotă progres, cum ne-a spus-o dealtfel și d. Bârsanu în discursul său festiv, și cum ne-a arătat înavea în dup'amneaza acestei zile mari și tînărul protopop al Se-liștei, fruntașul nostru literat și istoric *Ioan*,

Lupaș, în admirabila sa conferință despre Gheorghe Barițiu, prin care eminentul conferențiar s'a dovedit de ce este: un puternic talent, pe care nu i-l pot contesta nici adversarii, o podoabă a clerului român ortodox din această țeară.

Congresul național bisericesc

s'a deschis Luni în ziua următoare prin Mitropolitul nostru, neasămuit în vigoarea sa la o vîrstă atît de înaintată, și a durat mai multe zile dearîndul, ascultînd maiestros desfășurarea discuțiilor, între cari mai adînc a pătruns replica poetului *Octavian Goga* ce i-a făcut-o fuit Troianului *Vasile Mangra*.

După sfîrșitul vorbelor sale adînc întipărite în sufletul congresiștilor, cel dintîi care i-a întins mîna felicitîndu-l, a fost d. *Vasile Goldiș*. . . Șapoî să nu te mirî cum nu s'a găsit un colțisor de țeară unde să fie putut fi ales acest luceafăr al culturii noastre naționale, fără — protest! Dealtfel ar mai fi vrednice de reamărcat și alte discuții frumoase din cîte s'au auzit în acest înalt areopag al neamului românesc, dar . . . v'o creațiune istorică mai de seamă n'a lăsat în urma sa congresul din astan.

Congresul negustorilor,

prezidiat de agilul comerciant *Aurel Popescu* din Sibii, a fost un început norocos, dar destul de greu, vorba unui orator: începuturile noastre românești sînt totdeauna mai grele decît începuturile de orce fel ale altor

neamuri de oameni. Eu unul credeam că o să i-se dea cu mult mai mare importanță. Deosebit conferința inteligentului negustor *Victor Onișiu* putea fi ascultată de întreaga obște adunată la Sibii. E păcat de Dumnezeu că cei în drept nu se gîndesc cum pe vremuri negustorii [români] din Macedonia ne-au dat pe nemuritorii Șaguna, Gojdu, Mocioni, Dr. Roja etc. etc. ear regenerarea neamului nostru nu se poate aștepta decît earăși dela întărirea păturii comercianților noștri, cari adunînd sudoarea țaranului nostru, o varsă earăși în straturile largi ale neamului. În punctul acesta atît de mult ne-au întrecut și Slavii dela Sud, bunăoară și cu „Privrednik”-ul lor din Zagreb, care a umplut orașele de ucenici, pecînd noi n'avem poate niciun singur ciasornicar pe întreg rotogolul locuit de Români, ear „Grecii” noștri, și la orașe și la sate, sînt în majoritate — Jidanî! Să nădăduim că va fi de bun augur primul congres al negustorilor noștri. Salutăm cu bucurie hotărîrile lor laudabile de a-și întemeia Reuniunea lor („Renero” = Reuniunea negustorilor români), cu sediul în Sibii, avînd însă a-și ține adunările generale viitoare în diferite centre românești, și mai ales dupăce, cu ajutorul marelui public românesc, vor izbuti a-și înființa (la Sibii ori Arad?) și o centrală pentru comandarea mărfurilor pe seama membrilor ei. Noi la rîndul nostru îi dorim acestei noi instituții românești: noroc și izbîndă?

FOILETON.

Haiducul Adam Neamțu.

— Nuvelă. —

De *Dămian Izverniceanu*.

Adam a mai dat și el odată peacasă de s'a înflînit cu Ileana și și-a văzut băiatul pe care îl găsi mai izbutit. Cînd l-a văzut, a zîmbit și i-a umplut leagănul de bani. Ileana îl privia cu drag, căci o vecinicie i-se păruse vremea decînd nu l-a mai văzut. Lăzărîcă a trecut într'un suflet trei dealuri și două văi până la Ciclova ca să-și revadă ibovnica. Și așa și-au petrecut haiducii cîțva vreme în mijlocul casnicilor lor, fără nicio teamă, căci despre ei nu se mai vorbea nimic și nimenea nu mai umbla în căutarea lor.

Insfîrșit se adunaseră earăși la noul lor adăpost, în casa lui Iosum Cătina care le aducea vești din lume. El le povesti haiducilor că bogătașul de Vucmir Tătaru a murit rămînînd în urmă-i muerea putredă de bogată. Și mai le povestia, că bătrîna ar fi o școrpîie de muere care mai îndată și-ar pune unghia în gît, decît să dea milă vreunui biet nevoiaș. Mai povestia el, că pe doi oameni i-a dus la sapă de lemn.

— Ei, dacă-i treaba așa, atunci om scutura-o și pe dînsa, grăi Adam Neamțu privînd într'altă parte.

Intr'o Joi seara haiducii, reînțorși de pela vetrele lor, se adunară cu toții în casa lui Iosum Cătina. Către miezul nopții, înarmați ca de obicei, se strecorară tot pe sub părății până la casa lui Vucmir Tătaru. Trecară peste poartă în liniște,

scoaseră o ușă din țîșini și străbătură până în tindă. Cînd deschiseră ușa odăii, unde durmia baba, la scîrțăit greu, baba sări din somn ca arsă și întrebă cu un glas spărios:

— Cine-i?! . . .

Haiducii nu dederă niciun răspuns. Unul scăpără din cremene și aprinse o lumînare de său. O lumină palidă se răspîndi prin odaie. Baba stetea în pat galbenă, cu fața strîmbată de spaimă.

— Ce vreți voi dela mine? . . . Io n'am banî, mis muere săracă . . . îngîmă ea cu glasul ei uscat.

— Așa în grabă ai sărăcit? . . . O fi vr'una . . . Dar vezi, noi te știm muere bogată și zău să lăsăm gluma la o purte, că nu avem vreme de perdut, ci adă banii încoaci, căci altcum nu-i bine.

Baba însă nu o slăbia din „n'am banî și n'am banî”. Și așa a țînut neîntrerupt pănăce haiducii o scoborîră din pat, eară Iovu Răboru și cu Rista Laza, amîndoi Vrănenți de origine, începură a picura pe spatele gol al babei picături de său aprins din lumînarea ce o ținea în mînă. Baba nu simția dureri așa grozave, deaceia tot mai striga că n'are banî și n'are, și că-i muere săracă. Ceialalți haiduci scotoceau prin casă. Atunci Rista Laza, care era celaș de un ochi, dar ciudat din cale afară, luă lumînarea și o lipi de nasul babei.

— Îți prăjesc nasul și-l dau la cîni, dacă ne mai țîni cu vorba! . . . răcni el furios și-i ținea mereu flacăra lumînării sub nas.

Răbdă cît răbdă, dar dela o vreme nasul începu a roși și a negri, ear arsura o străcnia pănă la inimă și n'avea putînd țîrpi durerile, începu baba

să răcniască și să se zbată cumplit. Flacăra însă îi era tot sub nas și frigea al naibeî.

— Lăsați-mă că vă dau tot ce am, numai lăsați-mă! . . . urla baba de durere.

Haiducii o mai slăbiră puțin, ear baba se mai liniști.

— Spune unde ți-s banii? . . . o întreba din nou Iovu Răboru.

— Vai de capul meu, că n'am banî, sînt muere săraaa și neputincioasă . . . începu a se văicăra din nou baba.

Atunci haiducii prinseră din nou a-i frige nasul. Baba earăși țîpa ca din gura șarpelui și părea că se prăpădește de durere.

— Lăsați-mă, lăsați-mă . . . vă dau tot . . . Căutați în perna dela căpății.

Haiducii spintecară perna cu băgare de seamă și scoaseră două legături grele, doi ciorapi țîxiți pănă în gură cu aur și bancnote de hîrtie. Mai căutară în așternutul patului, acolo dederă peste alte maldăre de legături în cari steteau tencuiți banii de aur și argint. Biata muere privia la dînșii și îi venia să leșine . . .

Adam Neamțu luă o parte însemnată din banî, ear ceialalți îi dete muerii îndărăt zicîndu-i:

— Ca să nu crezi că sîntem detot fără suflet, eată îți lăsăm banii aceștia să ai cu ce trăi pănă la sfîrșitul vieții, dar să nu mai dai banî cu camătă grea.

Și zicînd acestea, plecară.

În zilele următoare satul ferbea, că haiducii au ieșit ca din pămînt și earăși au început a neliniști lumea cu isprăvile lor. Păndurii fură și ei alarmați de ivirea haiducilor, dar ridicau numai din umere neputincioși.

poate de prețios din partea celui bărbat, pe care pare că însăși providența l-a trimis în ajutorul poporului nostru și care cuprinde în inima sa înadavăr nobilă interesele neamului nostru întreg: „Dela Nistru pân' la Tisa“ cum zice poetul... din partea marelui binefăcător, întreit de mare în modestia sa, care este domnul Vasile de Stroescu.

Nu numai prin darurile sale, înadavăr princiare, și-a câștigat acest mare bărbat un titlu de recunoștință vecinică la poporul nostru, ci tot așa de mult a căutat să ne stea întru ajutor prin sfaturile sale binevoitoare, îndemnându-ne să ne interesăm de aproape de păturile largi ale poporului nostru, să le ușurăm greul vieții, organizându-le economic, să le ridicăm o viață mai conștientă și mai neatârnată, să-i învățăm pe țărani noștri a fi „oameni de sine știutori și stătători“ și să nu-i lăsăm a ajunge „cerșitori“.

Problema aceasta este poate cea mai însemnată, care bate la porțile instituțiilor noastre și îndeobște ale tuturor factorilor chemați să îngrijiască de înaintarea poporului, din care face parte și dela dezlegarea înțeleaptă și corectă a ei atîrnă de bună seamă o parte însemnată a viitorului nostru.

Educarea caracterelor în familie.

D-r Georg Kerschensteiner, consilier pedagogic în München, a publicat decurînd o lucrare „Caracterul și educarea caracterului“ care împreună cu alte două, „Educația cetățenească“ și „Școala muncii“, arată cum educația tinerimei trebuie să îndrume viața națională.

Despre cea dintîiu găsim o dare de seamă în „Frankf. Z.“

Decînd este societatea omenească, tinerimea a avut parte de educația din partea celor vrîstnici.

În familie, societatea mică, care, împreună cu alte familii, alcătuiește societatea mare, neapărat ca una din grijile de căpetenie a fost creșterea sau educarea copiilor, deci pîlîngă deprinderea cu munca trebuitoare și educarea caracterului.

Apoi societatea însăși, interesată a avea oameni de caracter, s'a îngrijit și ea de educația copiilor și a tinerilor.

Astăzi, educația s'a specializat, avînd metode anume pentru copii anormali; dar pentru cei normali, dar așa de feluriti, nu s'a făcut încă specializarea trebuitoare, deși se tot vorbește de nevoea de o individualiza metodele de educație și învățatură.

În privința educației și a educației că-

nicîun rost. Ca de obicei, pîndurii încă se strecoreau printre marea de ființe omenești, ca păzitori și susținători ai ordinii. Lăzărîcă se amestecă și el printre valurile de oameni și necunoscut de nimeni își căuta de treabă. Își cumpără o pîne și o viri în sac. Plăti cu un galben, vînzătorul îl privi cu ochi mari plîni de mirare. Mai tîrgui una alta și tot cu galbeni plătia, eară negustorii îl priviau mirați. Dela o vreme se simția obosit. Trase la o șatră și așezîndu-se la masă, ceru o oca de vin. Ceru și ceva de mîncare. Vinul îi plăcea mult lui Lăzărîcă, deci îl beu tot și mai ceru încă una. Un vechi cunoscut al lui îi răsări înainte-i. Și de bucuria revederii începu a cînsti pîhar după pîhar. Și plătia el cu galbeni. Un cioroi cu fața neagră și cu ochi și dinți albi sclipitori, pași sfios în apropierea lor și cloncîndu-și pușin, corzile începu să tragă cu foc. Strunele vibrau, eară doina izvoară dulce, se strecorea încetinel în inima haiducului, rescolîndu-i toate dorurile și toate durerile.

— Trage cioară, nu glumi! răcni atunci haiducul cu ochii umeziți de lacrimi. Așa era el, doinele îl înduioșau. Ear cînd fu gata, îi zvîrli doi galbeni.

Țiganul luă galbenii, îi privi cu fața înseminată și-i viri la brîu și din nou prinse a cînta.

Oamenii vîzîndu-l așa vesel și bănos, se adunară înjurul lui și-l priviau cu nedumerire. Pîndurul Pau Albu, din întîmplare trecu pe lîngă șatră și cum îl văzu, îl recunoscu. Il cunoștea din casa văduvei Susana. Nu grăi nimica și adunîndu-și tovarășii și alți oameni voinicoși de prin tîrg, încunjurară șatră.

— Lăzărîcă, în numele legii — să te predați!... grăi Pau Albu pîșînd spre dinsul.

racterului, îndeosebi, găsim patru feluri de dascăli.

Întîi fricoși. Aceștia nu vor să lase pe dînsii să experimenteze în chestii intelectuale, tehnice sau morale. Se tem să nu-l ducă la greșeli primejdioase. Ei hotărîsc singuri felul ce trebuie atins și nu îngăduie nici o abatere din drumul spre el. Acest metod uneori sporește din iubire către copil sau tînar: căci se feresc de experimentare, de metode nouă, de teamă să nu aducă daună școlarilor. Crezînd că măsurile impuse de autoritate sînt tot ce poate fi mai înțelept, nu-și îngăduie a se îndoii măcar de ele și a căuta ce schimbări și îmbunătățiri s'ar putea face. De obicei, însă sistemul îl practică pedanții cu minte îngustă și meseriașii educației, cari vor să aibă cît mai puțînă muncă de făcut pentru leafa ce o iau.

Complectarea firească a sistemului este întrebuintarea pedepselor. Orcum, însă, caractere nu se pot forma astfel. Ear respectarea moralei va ținea cît constringerea școalei; deprinderile câștigate se vor perde în atingere cu viața zilnică, după ce or fi durmit mai mult sau mai pușin. Asta, în cazul cel mai bun, deci, cînd școlarii vor fi căpătat deprinderile dorite de sistem și nu vor fi făgărit supunere numai ca să scape de pedepse.

Nenorocire, însă că sînt copii și tineri, foarte de seamă, cari s'ar desvolta minunat, dacă i-am lăsa și chiar ajuta să formeze prin puterile și imboldurile lor; dar cari se revoltă, cînd li-se impune jug, cu amenințări de pedepse.

A doilea sînt *cei fără grijă*. Aceștia desprețesc orice sistem și dau puțînă personalității sau individualității școlarilor să se desfășoare liber. Cred că nu-le trebuie copiilor nicio îndrumare, ci să-i lase să munciască ori să stea degeaba, să învețe sau ba, să se joace ori nu, după poftă. Cred, firește, că experiența îi va învăța minte și că prin greșeli vor ajunge la calea cea bună; de pedepsă nici vorbă.

Pentru ei copilul este scop final și toată educația trebuie să slujiască nămai și numai la dezvoltarea personalității lui și că nu are nici societatea nici nimeni altul drept a-l educa pentru țelurile lor.

Casa și școala ar fi avînd numai datoria de a afla fiecărui puțînța de a se desvolta și de a fi fericit, în armonie cu individualitatea înăscută în el.

Această metodă e minunată pentru copii echilibrați — „enfants temprés“, cum le zice Ribot. Aceștia pe care Kerschensteiner îi numește „armonici“, se dezvoltă minunat, cînd cresc și învață, în libertate. Ei își află marginile individualității, ciocnîndu-se cu ale altora.

Haiducul, vîzîndu-se încunjurat de toate părțile, deodată se desmetici și lovi cu pumnul în masă cu atîta putere, de toate sticlele zburară în sus ca niște pene suflate de vînt. În clipa următoare însă, ceialalți pîndurii se năpustiră asupra lui, îl înhățară și-l legară cu niște frînghii noduroase, ce-i curmau mîinile și i-se băga adînc în carne. În scurtă vreme tîrgul întreg se alarmase că au prins pe haiduc. Și lumea curioasă curgea spre șatră în valuri neoprite, ca să-l vadă.

Pîndurii îi luară desagi și vîzîndu-i încărcăți cu merinde, îndată înțeleșeră, că ceata lui Adam Neamtu este ascunsă undeva în apropiere. Il luară deci pe Lăzărîcă și abia străbătînd printre valurile de mulțime, îl duseră la casa comunală. Acolo îl amenințau cu tot felul de torturi și cu cele mai înfricoșate chinuri, dacă nu va spune că undese află Adam Neamtu cu ceialalți oameni ai lui.

Lăzărîcă stătu o pleacă pe gînduri, apoi le zise: — Cît îmi dați dacă vă duc la ascunzătoarea lui Adam Neamtu?...

— O sută de galbeni vor fi ai tăi și în urmate veți bucura de libertate, îi grăi un pîndur.

— Bine... așa mă învoesc... Numai una vă rog să mă deslegați, căci afurisitele de frînghii prea rău îmi curmă mîinile.

Pîndurii, cuprinși de bucurie, îl deslegară pe haiduc, dar îl păziau bine.

Încă în ziua aceea formînd o poteră, plepăcară în căutarea lor. Lăzărîcă mergea înainte, el îi călăuziră. Planul lui era din cale afară îndrăzneț și nu știa cum va ieși, bine ori rău, căci alt mijloc de scăpare nu avea. În urma lor venia poporul cuprins de curiozitate, ca să

Dimpotrivă sistemul nu este bun, cînd e vorba de copii șovăitori, plastici, senzitivi, apatici etc. Pe cei mai mulți din aceștia sistemul îi duce de-adreptul în păpastie.

Ei nu-și pot găsi singurii drumul, deaceia trebuie să li-se dea sprijinul experienței omenești de sute de veacuri și a-i feri de greșeli. Între aceste două grupe extreme stau mijlocitorii, cari nu urmează nici calea constringeri desăvîrșite, dar nici a libertății fără zăgazuri. Aceștia pun înaintea copiilor modele de urmat, fără însă a le încătușa voința. Copilul, parte prin sine însuși, parte cu ajutorul dascălului, adună experiența, care îl cercetează cu ajutorul învățătorului intrucît e bun și intrucît rău. Pe temeiul acestui material pășește la dezlegarea problemelor intelectuale și morale. Dascălul lasă copilului atîta libertate, cît îi este folositoare.

Calea aceasta e cea mai nimerită pentru majoritatea copiilor și pentru a dascălilor.

A patra grupă este *a celor mai cumpăniți*, a celor cari țin seamă de toate datele problemei. Dar cere educatori ideali, familii și școale ideale. Dascălii trebuie să aibă voință tare și judecată dreaptă. Trebuie să priceapă adînc fenomenele vieții sociale și morale; ear faptele fundamentale ale vieții sufletești să le știe nu numai din citite, dar să le fi adîncit prin muncă personală.

Acești dascăli trebuie să aibă o înțelegere limpede despre lume și sentimente trainice.

Școlarul are pilde înaintea sa, dar nu e silit a le imita, ci își dezvoltă cu ele numai gustul și judecata sa. Orce lucrare, orce fastă a lui trebuie să sxteriorizeze simțiri și cugetări personale. Faptele ce merită critică, lucrările cu neajunsuri, lipsă de dibăcie arată că tînarul nu are voință îndestulă. Din faptele sau lucrul tînarului, dascălul caută a se lumina despre felul închipuirii și judecării lui. Înțelege de ce arată cutare sau cutare neajuns. Pătrunzînd astfel în viața sufletească a copilului, îl înțelege și-i capătă încrederea, îl face a simți că dascălul e bun și iubitor; deci să urmeze cu plăcere povața unde acesta o crede neapărată. Și copilul capătă încredere în puterile sale, își încordează voința și judecata, ca să reușiască, pe cît s'o putea mai bine.

Nu umblă să imite ce fac alții, ci cum îl îndeamnă gustul și puterea ce simte în sine. Acest sistem e cel mai bun și ține seamă de toate însușirile individuale.

El întrunește ce este bun în toate. Are nevoie însă de dascăli de mîna întîia. Dar cu dascăli nepotriviți, nu se va ajunge la rezultate bune, orcare ar fi sistemul. (V. N.)

vadă cum pun mîna pe cel mai mare haiduc al țînutului. Domni veniau în căruțe.

După o cale destul de lungă eată-i că se văzură în poenița din „Gura lindei“ Mulțimea de gură-cască aștepta îndărătul pîndurilor.

— Am ajuns, grăi Lăzărîcă, ștergîndu-și sudorile de pe frunte. Veniți după mine.

Și haiducul se apropie de ascunzătoarea căpitanului, eară pîndurii așteptau înurma lui. Deodată scoase Lăzărîcă o muerătură haiduciască de vuiu codrii, eară inimile celora ce-l însoțiau se umplură de spaimă, înurmă repede ca o pisică se aruncă în erbă pe foale. În clipele următoare, din ascunzătoare resunară două salve de puști, repede una după alta, culcînd vr'o doi pîndurii la pămînt, ear în ceialalți respîndi o frică de moarte. Era o izbîră neașteptată, unii încremeniră, neștiind încotro să apuce, eară alții întoarseră spatele și ca să-și apere pelea, o luară iepurește pe un povârniș pietros. Descărcările de arme se repetară. Mulțimea cuprinsă de spaimă țipa desnădăjduită și se arunca orbîș prin locurile pietroase. Lăzărîcă, mai repede și sprinten decît o fiară, dintr'o săritură fu în ascunzătoare lîngă căpitan; își luă armele și începu a trage și dinsul fără milă în mulțime, înurmă toți trei se îfundară prin păduri și în salturi nebune trecură un șir de stînci prăpăstioase și scoborîră în „Valea seacă“, ș'apoi o luară în pas mai domol către „Valea rea“ și deaci urcară tot la deal printre fagi mari cu coaja albă pe trunchiuri, spre „Doja mare“.

În urma lor țîpetele deznădăjduite ale mulțimei curioase făceau să vuească codrii.

(Urmează).

IGIENĂ.

Masagiul

de Dr. Eggebrecht & O. Schorch.

Trasul articulațiilor. Masajul articulațiilor alcătuiește o parte importantă a activității masorului și ne cere multă atențiune. Se întrebunțează la umflăturile și anchilozele articulațiilor, dar să ne ferim a lucra fără prescripțiunea medicului, pentru că se formează adeseori colecțiuni purulente în articulațiuni. Înainte de masaj să observăm totdeauna cu luarea aminte pielea pacientului, și la temperatura ei urcată renunțăm la masagiul, până ce vom avea părerea medicului.

Masajul prin articulații consistă mai ales în o frecare abundentă a capsulelor articulațiilor, asupra carora lucrăm și punind vârful degetelor apăsat pe piele, frecând (în cerc), urmărind mersul capsulei.

Dacă la un membru masajul trebuie făcut și asupra articulațiunii, apoi o facem aceasta după ce am prelucrat părțile deasupra și dinjos de ea, dar aci nu trebuie să fi uitate trăsăturile derivate ale pielii și mușchilor. Când însă după prescripțiunea medicului trebuie tratată numai articulațiunea, atunci tragem pielea primpjur, începând dela mijlocul părții dedesubtului ei și cea mai îndepărtată de inimă, trecind până la mijlocul părții dinspre inimă. Apoi frământăm mușchii respectivi ce vin dela articulație înspre inimă, și după aceea frecăm capsula întreagă.

De tragerea articulației se țin și mișcările; se execută în modul descris (la m. 1 alin. f) și anume toate acelea trebuie făcute, pe cari articulațiunea respectivă este obligată a le executa.

a) *Articulația cotului.* Tragerii articulației cotului trebuie să premerge, afară de tragerea pielii, și o frământare a extensorilor și flexorilor antebrațului. Ca să frecăm capsula, este mai bine de a pune mîna pacientului pe propria coapsă ținută sus, sprijinim cu mîna stîngă, pe cînd dreapta începe a lucra. Începem în lăuntru lîngă tendonul extensorului pe apofiza cotului și trecem pe sub tuberozitatea (podit) internă înspre înainte. Mereu tot întindem brațul pacientului ce era până aci flexat și, tot frecînd, mergem până la inserțiunea tendonului flexorului. Aci reia lucrul mîna stîngă, în care timp dreapta sprijinește. Începînd de lîngă tendonul flexorului, frecăm, mereu avînd în vedere întreaga capsulă prinprejurul tuberozității externe (brațul ear se înconvoae încetîșor), până ajungem dinapoi lîngă tendonul extensorului. După mai multe trageri derivate facem ca articulația să se înconvoae și să se întindă, să se suscască în lăuntru și înafară, apoi facem aceste mișcări pe însuși membrul bolnav, înaintînd mereu cu precauțiune.

b) *Articulația umărului.* Tragerii articulației umărului îi va premerge o tragere a pielii brațului și umărului, precum și o frământare a mușchilor deltoid. Cu frecarea capsulei articulației începem mai bine la partea anterioară. Brațul bolnavului se duce cît e posibil îndărăt; masorul stă lîngă pacient și pune degetele mînei drepte pe locul unde simte bine capul îndreptat înainte al osului umeral (al brațului) și frecă. Apoi zice pacientului ca să-și lase brațul să spînzure înjos, ear masorul frecă cu mîna dreaptă imediat sub nivelul umărului, păzîndu-se pe cît se poate de adînc în breazda mușchului deltoid. Spre a putea ajunge pe dinapoi la capsulă, facem ca să se așeze brațul pe cît e posibil înainte (eventual cu mîna pe umărul stîng), apoi mîna stîngă a masorului frecă capătul brațului ce se află întors spre înapoi. La urmă punem mîna pacientului pe umărul stîng al nostru și frecăm intrînd precaut în subțioară (fosa axilară) și acesta mai bine cu suprafețele interne ale falangelor superioare ale degetelor mari, pe cînd celelalte degete impresoră brațul ca punct de sprijin. După aceea punem să ridice și să lase în jos brațul, să-l ducă înainte și înapoi, făcînd apoi toate aceste mișcări chiar cu brațul bolnav.

Observațiune. După o scrintitură (huațiune) vom face pe lîngă masagiul descris, și o tragere și frământare a marelui pectoral (vezi Nr. 9 alin. b) precum și a dorsolului lat (vezi Nr. 8 alin. c), deoarece amîndoi aceștia, precum se știe, stau în rapoat cu articulația umărului.

5) *Tragerea mînei.* Masarea mînei, a acestui aparat din cale afară complicat, recere multă

răbdare din partea masorului, căci aci fiecare părțică trebuie tratată cu deosebită temeinicie. Dacă vom să măsurăm o mîna, firește că nu trebuie să se desbrace pacientul, fiindcă mai totdeauna ajunge ca să se suflece mînea până deasupra cotului sau în dreptul lui. Masagiul mînei îl împărțim în acela al degetelor, al dosului mînei, al palmei și al încheieturei mînei.

a) *Degetele.* Fiecare deget se tratează deosebit. Apucăm degetul bolnavului cu degetul mare și cu arătătorul mînei stîngi dela unghie, și anume pe pedesubt, spre a executa cu dreapta trăsăturile pielii. Aceasta se face în modul următor: degetul indicator și mijlociu să pun unul peste altul și tragem, începînd dela marginea unghiei, cu partea flexorie a ambelor degete, însus până la articulația dela bază a degetului trotar. Aceasta o facem împrejurul întregului deget, însă așa, ca singuraticele trăsături să se acopere puțin una pe alta. Se recomandă a face tragerea altaerativ cu ambele mîni ca să nu tot răsucim mîna bolnavă, fără a trebui, încoace și încolo, și anume mîna dreaptă să trateze fața extensorie și laturea dreaptă, iar cea stîngă laturea flexorie și laturea stîngă; pentru partea din urmă apucăm degetul pe de deasupra cu degetul mare și arătătorul mînei drepte.

Spre a trage mai tare, punem degetele mari alternativ pe falangheta unghiei și tragem până la articulația bazei, susținînd degetul trotat cu degetele mijlocii. Și aceste trăsături se execută la fel împrejurul degetului.

Părțile moi ale degetelor se frământă, în care scop mîna zace pe o bază solidă. Masorul lucrează numai cu degetele mari și arătătoare ale ambelor mîni, începînd dela langietă (unghie). Ciocănim cu un deget sau ciocănim cu 2 degete în modul arătat. După aceea frecăm articulațiile. Frecările se fac în felul descris împrejurul întregii articulații și aci sprijinim degetul mare al mînei drepte care lucrează pe propria sa mîna stîngă, pusă pe sub mîna bolnavă. Urmează mișcări ale degetelor, frecare și extindere, atît activ cît și pasiv; la articulațiile dela bază facem și cercuirea degetelor și depărtarea lor. Dacă sînt mai multe degete, atunci fiecare în parte se termină înainte de a preceda la altul.

b) *Dosul mînei.* Masorul pune mîna pacientului cu palma pe propria sa mîna stîngă, și începe tragerea dela articulațiile bazei degetelor, cu dreapta peste dosul mînei și al articulației ei până la braț, terminînd la articulația cotului. Apoi tragem tenoanele (vînelor), cari pe dosul palmei zac pe osul mijlociu (metacarp) al mîinii, luîndu-le dinspre lature între virfurile a 2 degete și le tragem puternic. Mușchii dintre oasele mijlocii ale mîinii îi tragem cu un deget sau cu marginea degetului mare al mînei drepte. După această tragere mișcăm oasele mijlocii ale mînei unul spre altul, apucînd cîte unul cu cîte o mîna. Mai încercăm, apucînd mijlocul mînei cu dreapta, ear baza mînei cu stînga, a mișca pe aceea către aceasta, dar acest lucru este în multe cazuri zadarnic.

c) *Fața palmei.* Mîna bolnavului zace cu dosul în stînga noastră, pe cînd dreapta trage pielea. Aceasta se face dela articulația digito-metacarpiană la articulația cotului. La tragerea pielii, atît pe dosul mînei cît și pe palmă, să băgăm de seamă, ca și marginile mînei (la degetul mare și mic) să fie atinse. După tragerea pielii, vom face pe palmă, fiindcă pielea e aci țepăună și frământarea e grea, o tragere cu nodițele dela degete pînă peste rădăcina mînei. Și pe fața mînei putem trage tendoanele peste degetele mijlocii, precum și cu cele dintre ele, ceia ce se execută în același fel ca și pe dosul palmei.

Rădăcina o prelucrăm mai cu efect, trăgînd-o puternic cînd cu un deget mare, cînd cu celalalt, în care timp celelalte degete sprijinesc mîna bolnavă: Cu aceste trageri mergem împrejurul rădăcinii mînei, iar nu numai peste dosul mînei și peste palmă, și trăsăturile să se acopere puțin una peste alta.

După regulă (ca și în părțile moi ale degetelor) se vor frământa pe palmă tenoanele degetului mare și mic. După aceea ciocănim (ciopîrtim, plesnim) suprafața întreagă și la urmă mișcăm oasele mijlocii ale mîinii, ca și la dosul mînei.

Dr. Gh. Crăinceanu.

(Va urma).

ECONOMIE.

Cauzele crizei de bani.

În criza actuală de bani, de o durată atît de neobicinuit de lungă, se ivește adeseori întrebarea, mai ales în cercurile laice, asupra cauzelor, cari au provocat și mențin această criză.

Vom încerca în cele următoare să schițăm, pe baza expunerilor unui financiar distins din capitală, în special cauzele cari au dat naștere crizei de bani la noi, în Ungaria.

Una din cauzele principale este, că la noi, creditul nu este destul de organizat. Pe cînd adevărat în străinătate, în Apus, de regulă fiecare firmă sau și particular întreține legături mai strînse de afaceri, cu o singură bancă, cu un singur bancher, prin mijlocirea căruia îndeplinește toate transacțiile sale bănești, peatunc la noi firmele, ca și particularii, uzează și nu arareori abuzează de credit la numeroase bănci. Urmarea este că adeseori firme, ca și particularii, se pot folosi și și primesc credit și de 20 de ori mai mare, decît ar vrednici, pentru că, de cele mai multeori, unii dintre creditori nu știu de cît credit uzează firma la celalalt.

În timp de criză de bani, dincontră, acestor firme sau particularii li-se poate abdice creditul deodată de către toți creditorii. Dacă ar sta în legătură de afaceri cu o singură bancă, atunci aceasta în timp de criză și-ar cruța datoraul bine știind, că acesta al izvor de credit nu are; în timpuri normale dincontră putîndu-se orienta mai bine asupra relațiilor de avere, asupra afacerilor și a capacității de credit a clientului i-ar deschide credit numai până la o sumă limitată, împiedecîndu-l astfel de a se apuca de afaceri riscate ce întrec puterile sale materiale.

O altă caracteristică a lipsei de organizație a creditului dela noi este, că legea noastră comercială nu limitează îndeajuns puțința de a se înființa cît de multe bănci. Nimic nu este mai ușor în țara aceasta decît a înființa o bancă. Dacă un tată, bine situat materialicește, vooeste să facă din fiul său director de bancă, fără privire dacă are, sau nu aptitudinile și calificația recerută pentru acest post, sau dacă vooeste să institue pe ginerele său avocat ca jurisconsult de bancă, crează simplu de azi pe mîine o bancă, o cassă de păstrare. Micile bănci întemiate pe baze nesolide deoparte nu pot satisface în măsura recerută și în mod durabil trebuințele de credit, ear de altă parte primejdiesc continuu interesele deponenților lor.

Pelîngă acestea o cauză a șcumpetel de bani dela noi este și faptul, că Ungaria este o țară săracă în capitaluri. Este avozată în mare măsură la sprijinul Austriei și a altor țări străine în ce privește satisfacerea trebuințelor sale de credit ajunge la noi parte prin mijlocirea băncilor mari din capitală, parte prin a institutelor de bani austriace. Cînd se ivesc apoi — ca de prezent — perturbații în viața politică, criza politică provoacă natural și o criză financiară. Străinătatea, înurma încurcării politice interne își perde încrederea, și retrage în întregime sau în parte capitalurile, ce le-a plasat la noi în timpuri normale și aceasta provoacă perturbații în viața financiară indigenă. Aceasta mai ales dacă vom ține seamă de faptul, că la noi partea cea mai mare a datorașilor contractează împrumuturile în firma credință, că acelea nu trebuie replătite la scadență în numerar, ci se vor putea prelungi din timp în timp — și poate la infinit.

S'a atribuit din unele părți criza actuală de bani și conducerii Băncii Austro-Ungare, care — se zice — a procedat prea riguros deastădată. Acuza este nedreptată. Banca de emisiune a dovedit cea mai mare prevenire la satisfacerea trebuințelor legitime de credit. Dealță parte tocmai în urma poziției sale de bancă conducătoare, de reguloare a creditului monarhiei, și-a împlinit numai datoria și contribuie numai la îndreptarea stărilor nesănătoase, ce domniază — cînd restrînge sau deneagă chiar creditul acelor indivizi, firme sau instituții, cari hazardează în afacerile lor, ori s'au întemeiat fără o necesitate reală, sau cu mijloace nereale.

Criza după toate probabilitățile va mai dura încă cîteva luni, căci toamna, chiar și în timpuri normale, cererile de bani sînt totdeauna mai intensive și banii mai șcumpi. Anul nou va readuce probabil stări normale pe piața de bani, firește întrucît nu se vor naște nouă complicații politice în urma războiului din Balcani, lucru, ce după știrile din urmă, nu este exclus. „Rev. Ec.“

Adunarea gen. a învățătorilor gr. cat. români la Timișoara.

Duminecă la 20. Oct. n. s'a ținut în Timișoara adunarea generală a Reuniunii învățătorilor gr. cat. rom. din ținutul Lugojului, fiind destul de bine cercetată.

La orele 9¹/₂ s'a celebrat liturghia cu invocarea spiritului sfânt, după care învățătorii s'au întrunit în sala berăriei, unde s'a ținut adunarea.

La ora 11 vicepreședintele Reuniunii d. *Ioan Bogdanu* deschide adunarea generală printr'o vorbire bineintocmită, accentuând chemarea învățătorului român, pe cît de sublimă și frumoasă peatit de grea și sbitoare, concludind că educația religioasă morală a copiilor numai atunci își poate ajunge scopul cînd preotul și învățătorul, conducătorii firești ai poporului, vor fi strînși legați sufletește prin catena datoriei și a cinstei reciproce întru luminarea și deșteptarea poporului.

Învățătorul își va împlini oficiul său cu sfințenie și cum se cuvine, atunci, cînd își înțelege și iubește chemarea, sacrificîndu-și toate puterile pentru binele școlăii, ear celce nu-și iubește cariera, niciodată nu va putea produce rezultate.

Învățătorul nu poate fi numai un simplu funcționar, care pentru plată își împlinește datorințele împreunate cu oficiul său, ci trebuie să fie însuflețit de sentimente și de ideale, în urma cărora își află răsplata muncii sale, în cunoștința că a îndeplinit lucruri bune, morale și folositoare; deaceia trebuie să fie funcționar din vocațiune, ear nu din necesitate.

Indeamnă apoi învățătorimea să nu despereze ci să-și împliniască și îmbrățișeze chemarea cu iubire, zel și abnegațiune, mîngîindu-se, pentru că „Ceice învață pre alții, mari se vor chema într'u împărăția lui Dumnezeu!“

Însfîrșit arată, că învățătorul român în ziua de azi trebuie să fie un factor cultural nu numai în școală, ci și înafară de școală, și avînd învățătorii atîtea datorii, cum nu mai au alții în lumea aceasta, deaceia și înafară de școală au datorința de a se îngriji și interesa și de însușirile bune ale poporului, pe cari să le cultive și dezvolte cu îngrijire, ear fărădelegile și scăderile lui să le combată și îndrepte.

Învățătorii cu preoții mină în mină să samene și cultive în inima credincioșilor sămînța virtuților, și cu multă pricepere să stîrpiască toate buruienile, aplicările rele: lenea, mîndria, luxul, necumpătul, înglodarea în datorii, și — afurisitul de alcool, mama tuturor răutăților.

Învățătorimea să caute dară, prin muncă cinstită, pe toate terenele a combata aceste vîții încuibate la oropsitul nostru popor și a-l întoarce dela povîrnișul pe care a apucat, ear premergîndu-i cu exemple demne de imitat, ușor îi vom putea da o direcție mai sănătoasă și ducătoare către calea fericirii și a bunăstării.

Ținta învățătorimei noastre să fie: iubirea de moșie, bunăstarea morală și materială a poporului nostru: *prin școală!*

Cu aceste cuvinte adînc simțite salută pe toți și declară adunarea generală deschisă, propunînd a trimite o telegramă de aderință *Ilustr. Sale Dluî Dr. Vasile Hosszu* episcop de Gherla, care timp de aproape 9 ani a fost patronul Reuniunii.

După aceia președintele salută pe exmisul orașului și al senatului scolastic din

suburbiul Timișorii pe Spect. domn *Ștefan Lampester*, directorul de școală, care la rîndul său bineventează Reuniunea în numele orașului și al senatului scolastic din localitate.

Se purcede apoi la ordinea zilei. Citindu-se raportul general al Reuniunii, care pelîngă cele oficioase învățătoarești conține și propunerea comitetului de a alege de președinte onorar pe viață pe *Ilustritatea Sa dl Ioan Boroș* vicar-general, care timp de 17 ani a stat în fruntea Reuniunii ca președinte și prin tactica-i înțeleaptă și diligență fără seamăn a ținut Reuniunea la nivel, ear pe *Ilustr. Sa dl Dr. Iosif Siegescu*, consilier aulic și profesor universitar, pentru meritele sale pe terenul didactic și sprijinirea învățămîntului, de membru onorar, ambii fiind aleși prin aclamațiune.

Se aleg apoi comisiunile, după cari urmează dizertația d-lui *Gheorghe Neamțu*, „Salarizarea învățătorilor și regularea pensiunii inv.“, care a dat anză la o discuție temeinică a cărei urmare a fost, că reun. a decis: compunerea unui memorandum, care e a se subșterne, prin conzistorul din Lugoj, *Inaltului Minister*, cu rugarea, ca învățătorimea confesională să se împărtășiască atît de salar, cît și de toate favorurile, de cari se bucură învățătorii de stat, apoi anii de serviciu să se reducă dela 40 la 35.

După aceasta se încheie ședința adunării generale, ear învățătorimea și cei de față să așează la prînzul comun.

Subt decursul prînzului sosește cu trenul de către Lugoj și *Ilustr. Sa Dl Ioan Boroș* vicar general, care ca deobicei s'a simțit foarte bine în mijlocul învățătorimii.

La orele 3 s'a deschis adunarea, după care vicepreședintele prin cuvinte pline de căldură și dragoste mulțumește *Ilustrității Sale d-nului Ioan Boroș* pentru bunăvoința avută la conducerea destinelor Reuniunii timp de 17 ani, implorînd darul și binecuvîntarea lui Dumnezeu asupra *Ilustr. Sale*, ținîndu-l în pace și sănătos întru mulți ani, apoi îi împărtășește decisiul Reuniunii din ședința I, în care Reuniunea în semn de recunoștință pentru meritele sale, l-a ales cu aclamațiune de președinte onorar pe viață, la ce *Ilustr. Sa* răspunde, că cu drag s'a angajat la conducerea Reuniunii și crede, că si-a împlinit o misiune sfîntă, și dorește ca și de azi înainte Reuniunea să prospereze și înainteze, ținînd învățătorimea cu țarie la legea și credința strămoșească și împlinindu-și fiecare datorințele sale așa dupăcum se și cuvine...

Se purcede înfine la ordinea zilei unde inv. *Romul Luțai* ține o lecțiune practică: „Înmulțirea fracțiunilor zecimale“, care, după o mică discusiune, se declară de succesă. Asemenea și lecțiunea practică a lui *Simeon Bogdanu* „Scoaterea în cercul numărului 6.“

Urmează rapoartele comisiunilor, cari au fost toate unanim primite, împreună cu bugetul anului 1913.

Locul tinerii adunării generale viitoare se defige Lugojul, apoi se provoacă comisiunea compusă din inv. *Caiman, Luțai, Ignățel, Lugojanu* și *Neamțu*, a face candidarea președintelui, a notarului II. și a lor 2 membri de comitet.

Referentul Gh. Caiman, în numele comisiunii propune: de președinte: d-nul *Ioan Bogdanu* (Oravița); vicepreședinte: d-nul *Ioan Mustețiu* (Folia); notar II: d-nul *Cornel Jurca* (Ticvaniul-mic); ear de membri pe domii: *Toma Stanca* (Ticvanu-mare), *Ioan*

Ignățel (Chirdia) și *Romul Luțai* (Cianadul-mare).

Adunarea prin aclamațiune se asociază și-i alege pe toți unanim.

Însfîrșit președintele mulțumind adunării generale pentru încrederea pusă în dinșii, apoi mulțumind *Ilustrității Sale* pentru că n'a cruțat timp nici osteneală, ci cu dragoste nefățărîtă a venit în mijlocul învățătorilor, pentruca cu sfatul său părințesc să-i încurajeze și să le dea povețe întru înaintarea învățătorimei, ear printrînsa la înaintarea tineriunei și a poporului nostru. Cu acestea s'a sfîrșit frumoasa adunare generală din acest an.

Raportorul.

Băncile noastre în caz de rășboi.

Deși sîntem departe de a avea rășboi, totuși atît băncile din capitală, cît și băncile din provincă, adună rezerve de bani gata, ca în caz de nevoe să poată folosi banii pentru scopuri mai de lipsă. Mulți oameni cred că în caz de rășboi, statul poate lua dela bănci banii, sau că dușmanul care a ocupat țara încă o poate face aceasta. Aceasta însă nu se poate întîmpla. Nici statul, nici dușmanul nu are drept a cuprinde averea particulară a nimănuî, ear banii și valorile dela bănci fiind avere privată, nu se poate nimeni atinge de ele. În țara noastră nu sînt bănci de-ale statului, ba chiar și banca de emisiune „Banca Austro-Ungară“, fiind privată, banii nu sînt ai statului și nu se pot cuprinde nici de altă putere dușmană. Acest drept are temelie legală, răzimîndu-se pe un contract întărit și primit de țările din lume.

Așadar în această privință toată lumea trebuie să fie liniștită, ear noi Români cari avem bani, să-i așezăm pe la băncile noastre ca depunerî, unde ne sînt banii siguri, fiind băncile noastre puse subt controlul „Solidarității“. Cine are datorii cambiale, să-și dea silința a le plăti după putință, ear de tîrgueli nouă să ne cam ferim în această scumpete și lipsă de bani.

P. S.

Dela „Asociațiune“.

Nrii 1011, 1303, 1370, 1497 și 1452—1912.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ va da pentru anul școlar 1912/13 următoarele burse:

1. Din *fundațiunea Ioan Petran*, o bursă de Cor. 300— pentru studentî universitarî de naționalitate română, cari urmează la una din facultățile universității din Cluj. Cei împărtășiiți de această bursă vor fi obligați a lua parte la „Masa studentilor academicî din Cluj“.

2. Din *fundațiunea Nicolae Marinoviciu sen.*, o bursă de Cor. 120— pentru studentî din școlile secundare.

3. Din *fundațiunea Gheorghe Boeriu din Vad*, o bursă nouă de Cor. 200— pentru elevî de naționalitate română, înrudiți cu fundatorul, cari urmează la vreuna din școlile secundare din patrie, ear încît nu s'ar găsi astfel de petenți, se vor da 2 ajutoare de cîte Cor. 100— la 2 tinerî cari învață vreo meserie și sînt înrudiți cu fundatorul.

4. Din *fundațiunea Ioan Gallianu de Kecskés*, o bursă de Cor. 120— pentru elevî de naționalitate română cari urmează la vreunul din gimnaziile din „Transilvania“. Se vor preferi, în înțeleșul literilor fundațional, descendenții familiilor Popu și Antonu.

5. Din *fundațiunea anonimă din comitatul Dăbica*, o bursă de Cor. 100— pentru tinerî rmanîi născuți în comitatul Dăbica.

Cererile pentru aceste burse se vor înainta Comitetului central al „Asociațiunii“ (Sibiu —

Nagyszeben, str. Șaguna Nr. 6), până la 15 Noiembrie n. a. c. însoțite de următoarele acte:

- a) certificat de botez;
- b) certificat pe anul școlar 1911/12;
- c) certificat de paupertate; eventual
- d) actele prin care petenții să-și dovediască înrudirea cu fondatorul (la fundațiunile de subț Nrii 2, 3 și 4).

Cererile intrate după termenul indicat nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, în 19 Octombrie n. 1912.

Andrei Bârseanu, Oct. C. Tăslăuanu,
prezident. secretar.

Convocare.

Adunarea cercuală a despărțământului Verșet al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român« se convoacă pe ziua de **Duminecă, la 21 Octombrie (3 Noiembrie) 1912** în comuna **Rișor (Réthely)** la orele 10 n. d. a. în localul școlii confesionale cu următorul

PROGRAM:

1. După celebrarea sf. liturghii deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului cercual.
3. Raportul casierului.
4. Exmiterea unei comisii pentru cenzurarea rapoartelor de subț pct 2 și 3.
5. Exmiterea unei comisii pentru câștigarea de membri și pentru încasarea taxelor.
6. Dizertațiuni eventuale, ce se vor înștiința cel puțin cu 48 ore înaintea adunării.
7. Referada comisiunilor de subț pct 4 și 5.
8. Alegerea directorului și a comitetului cercual.
9. Designarea locului pentru adunarea cercuală viitoare.
10. Propunerii.
11. Alegerea comisiei pentru verificarea protocolului.
12. Închiderea adunării.

Apelăm la intelectualii și poporul nostru ca să îmbrățișeze cu căldură scopurile »Asociațiunii«, participând la această adunare a despărțământului în număr cât se poate mai însemnat.

Verșet, 8/21 Octombrie 1912.

Traian Oprea m. p. **P. Bizerea** m. p.
protopresbiter, directorul desp. secretar.

Convocare.

Despărțământul **Verșet** al Reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale ortodoxe din eparhia Caransebeșului își ține adunarea sa **Simbătă la 20 Octombrie (2 Noembrie) 1912**, orele 10 n. d. a. în sala mare a ospătăriei »La soare« din Verșet, având următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Citirea circularului comitetului Reuniunii.
3. Distribuirea temelor.
4. »Monopolul cărților didactice« de Ion Naia.
5. Recenzia membrilor Constantin Baia și Ion Albai asupra operatului »Învățătorul confesional« de Mihael Simu.
6. Referada comisiei aleasă în adunarea dela 23 April a. c. din Vlaicovăț pentru compunerea unui plan analitic de învățământ pe seama școlilor din protopresbiteratul Verșetului (Ion Naia, Teodor Răbăgia, Alimpie Rădulea, și P. Bizerea).
7. Propunerii.
8. Alegerea biroului pentru anul societar 1913.
9. Închiderea adunării.

Membrii ordinari ai Reuniunii (învățătorii) se îndatorează a participa a doua zi, **Duminecă la 21 Octombrie (3 Noiembrie) a. c.** la adunarea cercuală a despărțământului Verșet al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, care se va ține în comuna Rișor.

Coștei, 9/23 Octombrie 1912.

Patrichie Rămneamțu **P. Bizerea**
președinte. secretar.

CRONICA.

Concertul I. Rădulescu. Insfirșit cu tot »timpul nepotrivit«, de care se speriaseră mulți dintr'ăi noștri, grație purtării de grijă a celor în drept, în frunte ca doctorul Cigăreanu, concertul a avut loc Duminecă seara în sala cea mare a otelului »Coroana Ung«. și încă cu succes relativ strălucit. Programul bogat și variat constă din puncte de forță, din arta clasică, preșerat cu mai multe doine românești, a satisfăcut pe deplin, a exteziat chiar întreg auditorul care, cum o mărturisiau toți din toate părțile, aici în Oravița n'a auzit o voce de tenor atât de valoroasă, puternică și catifelată, plină de lirism și de o undulație uimitoare.

Acompaniamentul la pian deastădată, fiind profesorul de muzică I. Iaroslav Lang ocupat în altă parte, l-a făcut d-șoara Adela Jianu.

D-nul Radulescu are darul desăvârșit de a mulțumi nu numai pe cei mai pretențioși cunoscători ai muzicii, ci și pe iubitorii doinei românești. Și mai are o calitate prețioasă: d-nul Radulescu, spre deosebire de mulți alți artiști d'ăi noștri cari abia în amurgul gloriei lor ajung să ne dea și nouă celor de pela periferii din ceiace le-a dat lor Dumnezeu, minat de o adevărată dragoste de frate, nu ca alții cari rezbec numai cu numele, ci ne cîntă acum în puterea vârstei, când e la înălțime. Eată încă un motiv care ar trebui să înfrîngă și pe alocuri, pe unde ajunge în turneul său, zăgazurile »Timpului nepotrivit« ...

În afară de ferita morală și materială a d-nului Dr. Cigăreanu, au mai suprasolvit dd. Dr. Ion Măngiuca, Dr. Petru Cornean, Dr. Ion Nedelcu și Dr. M. Grosșanu, Dr. N. Hubianu, Dr. P. Stoina, Dr. A. Bojincă câte 10 cor., alții au contribuit cu mai puțin, ear ceice nici n'au luat parte la concert, și deastădată — cu nimic.

Harnicul preot **Stefan Popa** din Seleș, după o păstorire conștiințioasă de un pătrar de veac, a fost distins cu briu roșu din partea P. S. Sale Arhierăului. Vradnic este!

Tinăra soție a mașinistului A. Kunerth din Oravița-română a încetat din viață, lăsindu-și în mare jale soțul, copii și pe nemîngăiații ei părinți, cari cu toate jertfele n'au putut-o zmulge din ghiarele tifosului. Odihniască în pace!

E temere mare că neputîndu-se localiza războiul din Balcani, din România se va aprinde fitilul unui mare război european.

Tinărul avocat **Dr. Augustin Bărdosy** își va deschide cancelaria advocațială în Sasca-montană.

Marele mecenat și sprijinitor al culturii românești V. Stroescu a dăruit 1000 cor. pentru trebuințele elevilor dela institutul pedagogic din Caransebeș și 500 cor. pe seama școlii din Maciova.

Din Petersburg se telegrafiază, că nihilistii ar fi încercat un atentat în contra familiei Țarului, căruia i-a căzut jertfă moștenitorul de tron; care ar fi fost grav rănit de un anarhist, pătruns în castel în haine de servitor.

Chedivul Egiptului a sosit în 7 I. c. prin Predeal cu automobilul la Sinaia, unde a fost primit în audiență și reținut la dejun de Regele Carol. După informațiunile oficiale Chedivul a venit în călătorie de plăcere, știri particulare însă spun, că dînsul a fost la Sinaia în misiune politică.

Din Tokio vine știrea, că holera se respîndește mereu. Până acuma s'a constatat în Japonia 1100 cazări de holera.

La Tîrgul-Murășului au trecut săptămîna trecută cenzura de avocat următorii cinci tineri români: **Dr. Augustin Zigre** din Orade, **Dr. Gh. Crișianu** din Arad, **Dr. R. Munteanu** din Murăș-Uioara, **Dr. Augustin Rațiu** din Turda și **Dr. A. Blaga** din Cluj.

Cununia d-nului **Dr. Ilie Piticariu**, medic la spitalul țării din Cernăuți, cu d-șoara **Florica Barbu**, fiica profesorului Dr. Petru Barbu din Caransebeș, va avea loc Duminecă în 14/27 Octombrie, la orele 11 a. m., în biserica catedrală din Caransebeș. Sincere felicitări!

Primim dureroasa știre că la Vălenii-de-Munte a încetat din viață o fetiță a d-nului profesor N. Iorga. Rugăm pe ilustrul profesor și familia sa atât de crud atînsă să primiască expresia profundei noastre condoleanțe.

La Șimleu (Szilágyosmlyó) a început să apară (cu datul de 6 Octombrie n. 1912) »**Gazeta Învățătorilor**«, organ didactic-politic al învățătorilor români din Ungaria sub redacția dlor Ioan P. Lazar și Simion Oros.

Joi, în 10 Octombrie, s'a terminat în Roma petraclarea procesului în cauza atentatului comis de anarhistul **Alba**, care în 14 Martie a tras un foc de revolver asupra regelui Italiei și a rănit pe majorul Lang. Atentatorul a fost osîndit la muncă silnică pe **treizeci** de ani.

Pe Valea-Almăjului a fost în anul acestor prune îndestulitoare. Fabricile de spirit au cumpărat dela economi prune în valoare de 650.000 cor. ear pentru trebuințele proprii au folosit proprietarii prune în valoare cam de 450.000 coroane.

Mulțumită publică. D-l avocat **Ioan M. Roșu** din Biserica-Albă a donat 500 cor. pe seama fondului pentru zidirea casei protopresbiterale din Biserica-Albă. Expim d-lui donator și pe această cale mulțumirea grațială. Dr. Gheorghe Dragomir, protopresbiter.

Poșta Administrațiunii.

Casa de păstrare Sasca. D'acici merge foaea regulat; întrebați la posta d'acolo.
Zalaegerszeg. Același răspuns.

Bibliografie.

În »Biblioteca pentru toți« Nr. 787-788 a apărut: **Educația prin sine însuși** de d-l G. Aslan, doctor în litere și filozofie dela Universitate din Paris, docent la Universitatea din București, Succesul fără precedent pe care l-a obținut această frumoasă scriere de filozofie practică, a îndemnat direcția »Bibliotecii pentru toți« s'o cumpere pentru a o pune la îndemîna tuturor tinerilor, cari se'ngrijesc de viitorul lor, tuturor oamenilor doritori să trăiască o viață mai bună. Toate revistele și zierele de seamă au vorbit în chip favorabil despre meritoasa lucrare a d-lui Aslan. Domnul I. Kalinderu s'a ocupat de ea într'un raport către Academie. Prețul 60 bani. Se poate căpăta aproape la toate librăriile din țară.

A apărut: »**Ramuri**« Nr. 14, revistă literară-bilunară cu următorul sumar: D. Tomescu: Clarificarea unei epoci literare; G. Rotică: Avem în ziua cea (poezie); I. Dragu: Semnul întrebării; Ioan Sin-Giorgiu: Cîntece (poezie); Mihail Eminescu: Alexandru Lăpușeanu (fragment); L. Rebraanu: Cinema; I. Stătescu-Naia: Romanță (poezie); C. Ș. Făgețel: Revistele noastre după vacanță; A. C. Calotescu-Neicu: Crucea Dragosteii; I. M. Marinescu: Sihastrul (poezie); D. Tomescu: Rolul social la Studentimii; I. N. Pîrvulescu: Poveste (poezie); Liviu Marian: Artiști și critici (traducere). Cronica.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**
Redactor-responsabil: **Ilie Oravițanu.**

Caut un scriitor

cu practică pentru cancelaria mea adv. care să știe perfect românește. Cei deprinși la mașina de scris vor fi preferiți.

Dr. H. Spärger
advocat.

Apoteca la „St. Gheorghe”

Strada principală (vis-à-vis de R. Goldstein)

Cancelarie de agentură

concesionată de autorităţi,
pentru comisiuni, informaţiuni şi
desluşiri.

În interesul publicului din Biserica-albă şi împrejurime am aflat de bine a deschide o cancelarie în care se vor da desluşiri şi informaţiuni precise în toate ramurile comerciale, industriale şi administrative, de care On. public are indispensabilă lipsă în lupta pentru existenţă mai cu seama în cauze comunale administrative, de dare, procentuaţiuni, transgresiuni, militare, orfanale, matriculare, exoperarea împrumuturilor de bani, cumpărare şi vânzare de realităţi şi altele. Spre orientare amintesc că am legatură cu autorităţile cercuale, comitatense şi ministeriale, aşa că orice afacere prin intervenirea mea poate fi grabnic şi favorabil rezolvită.

Cancelaria mea de informaţiune se află în casa unde este ospătăria „Vaporul alb” peste drum de parcul oraşului.

Theofil Popovici
notar în pens.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine doreşte să aibă o faţă albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană şi săpunul american**, care depăşează de pe faţă şi de pe mîni orcefel de pete, şi întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate pînă acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oraviţa** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Preţul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Preţul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Preţul săpunului americ. 80 fil. Încontra durerii de dinţi mai bune sînt pi-căturile americane. Preţul 1 cor.

Aviz.

Curs gratuit

de cusut, de broderie
de ajutat şi ştopuit

se va deschide

în Oraviţa, în casa colţul
piaţei (Petrovici)

Începînd din 15 Octombrie c. n., folosindu-se
maşinile originale ale societăţii

TH. SINGER & CO.

Aviz.

În salonul de modă Hermina Löbl

în strada principală din Oraviţa-mont.
mare asortiment de cele mai moderne pă-
lării de eamnă, aduse direct din Viena.

Tot aci şi toffelul de cunună la mormînt.

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1863, primeşte asigurări pe viaţă
şi asigurări încotriva furtului şi încotriva grin-
dinet etc. în condiţii foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Des-
păgubiri plătite: 7 1/2 milioane cor. Fonduri
de rezervă: 3 milioane cor.

Informaţiuni la Direcţiune în Sibiu, strada
Cisriţei nr. 12. Agenţura principală în Ar d
la Agenţia cercuală din Oraviţa şi la
Agenţiile locale de prin diferite comune
româneşti, reprezentate prin bărbaţi de-ai
noştri de toată încrederea.

Ospătăria la „Vaporul alb” (Bolovoni)

în Fehértom (Biserica-albă)
în colţul uliţei principale, peste drum
de parcul oraşenesc.

Subsemnatul am onoare a
aduce la cunoştinţa a on. public
romănesc din loc şi din provincie,
că cumpărînd ospătăria răposa-
tului Panta Ţaranu din Biserica-
albă, aflătoare în colţul uliţei
principale peste drum de parcul
oraşenesc, pe care aranjîndu-o
conform cerinţelor on. public, cu
ziua de 1 Noembrie a. c. st. n.
voi lua eu conducerea acestei
ospătării.

Atrag atenţiunea on. public
asupra ospătăriei mele unde ser-
vesc vinuri bune şi curate, zilnic
bere proaspătă şi toffelul de beu-
turi bune precum şi mîncări calde
şi reci.

Pentru on. public din pro-
vincie servesc cu odă curate şi
ieftine, grajd pentru vite şi şopron
pentru trăsuri.

Preţuri moderate. Serviciu con-
ştienţios.

Recomandîndu-mă în atnţi-
unea on. public romănesc, rog
binevoitorul sprijin.

Cu stimă

IOSIF SAVA

ospătar.

Farmacia „La vulturul negru”

(Apoteca bătrînă)

ORAVIŢA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.
Telefon Nr. 59.

Roma 1911.

Paris 1911, medalia de aur.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru” din Oraviţa, preţul dela 40 fil. pînă la 2 cor.

Kremă de liliie americană	à Cor. 1.-
Pudră de liliie americană, albă, roză şi crème	à Cor. 1.20
Săpun de liliie americană	à Cor. 1.-
Pieaturî pentru dinţi	à Cor. 1.-
Picături chineze pentru dinţi	à Cor. 70.-
Esenţă de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	Litru à 20 fil.
Bomboane pentru tuse	à 20-60 "
Esenţă de muşchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1-1.50
" " " " " pentru reumă	à Cor. 1.-

Leac împotriva panglicei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbaţi şi femei, legături
pentru soboriţi dela fabrică de primul rang indigene şi străine.

Ceiece nu s'ar găsi în depozit se câştigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheltuială.
Comande dela 6 coroane însus se trimit gratuit.

Parfumerie şi preparate cosmetice, cremă pentru obraz, săpunuri
şi alte specialităţi ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrînă” a lui Max de Knoblauch în Oraviţa
în uliţa mare, peste drum de otelul „Coroana”.

Opuți și broșuri

Se recomandă
a executa următoarele:

Foi periodice

INVITĂRI.

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

Tot felul de lucrări tipografice

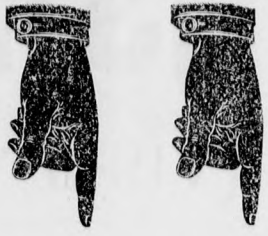
ce se țin de această branșă

PROGRAM.

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „PROGRESUL”

societate pe acții

ORAVIȚA

piata mare (lîngă Moara de foc)

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

STATUTE * LIBELE

CIRCULARE

AFIȘE

Diferite tiparituri pentru bănci

PLICURI CU FIRMĂ
OBLIGAȚIUNI

Comandele primite se efectuesc cu promptitudine și cu conștiință.

Cărți în comisiuni

PREȚURI MODERATE!

Panglici pentru morți